

جهان جنگ (۴)

روزشمار وقایع جهانی مربوطبه دفاع مقدس

زهرآبیات

۱۳۶۳

۹ سازمان جاسوسی آمریکا کشف کرد که به‌تازگی عراق از آلمان غربی، آزمایشگاه تولید سلاح شیمیایی خریده است. آلمان اعلام کرد عقیده دارد که عراق از این آزمایشگاه‌ها برای ساخت سلاح جنگی استفاده نمی‌کند و همچنین اعتراف کرد که این آزمایشگاه‌ها برای ساخت سلاح شیمیایی طراحی شده‌اند. آمریکا لمرکز انبار سلاح‌های شیمیایی در عراق را کشف کرد که در زیرزمین قرار داشتند. روزنامه گاردین هم از فروش گاز اعصاب به عراق ازطریق انگلیس پرده‌برداری کرد. انگلیس اعلام کرد این ماده برای ساخت کود شیمیایی در عراق استفاده خواهد شد.

۲۰ عراق کشتی نفتکش یونانی را بمباران کرد. پس از آن نفتکش کویتی عازم انگلیس هم توسط ایران مورد حمله قرار گرفت. این حملات آغازگر جنگ معروف به «تبرد نفتکش‌ها» است.

۱۸ روز بعد روزنآو آمریکایی وینسنس به خلیج فارس وارد شد؛ همین رزم‌ناو به هواپیمای مسافربری ایرباس شلیک کرد.

۱۱ تصویب قطعنامه ۵۵۲، در جلسه ۲۵۴۶ شورای امنیت سازمان ملل متحد، درباره ضرورت احترام کشورها به حقوق کشتیرانی و محکوم کردن حمله به کشتی‌ها و درخواست توقف آن، ولی از ذکر نام عراق به عنوان آغازگر و ادامه‌دهنده جنگ نفتکش‌ها پرهیز شد و به همین علت جمهوری اسلامی ایران آن را بی‌اعتبار دانست.

۱۵ نواحی آمریکایی، نفتکش‌های خلیج فارس را سکورت می‌کنند. فردای این روز، عربستان با موشک‌هایی که به تازگی از آمریکا گرفته بود، ۲ هواپیمای ایرانی را در خلیج فارس سرتگون کرد. ۲روز بعد هم هواپیماهای سعودی با حمایت ناوهای آمریکایی در خلیج فارس به هواپیماهای ۴ایران حمله کرد و موجب سقوط آن شد.

۱۷ عراق موشک‌های جدید هوا به زمین از مسکو تحویل می‌گیرد. این موشک‌ها برای حمله به اهداف نفتی طراحی شده‌اند.

۱۵ محسن رفیق‌دوست اعلام کرد ایران دیگر به نفتکش‌های خلیج فارس حمله نمی‌کند. ۳روز بعد، کویت قراردادی تسلیحاتی به ارزش ۲۲۷میلیون دلار با مسکو امضا کرده و در فدانیز در دبدار معاون نخست‌وزیرش از لندن دوباره از عراق حمایت می‌کند.

۱۹ هواپیمای مسافربری ۱۷۲۷ ایرانی که ۲روز پیش توسط گروه ناشناسی ربوده شده است، از قاهره به بغداد منتقل می‌شود. عراق اعلام می‌کند ۱۸۸ سرتنشین این هواپیمای می‌توانند در عراق بمانند یا اینکه به ایران برگردند.

۱۶ عراق با حمله به نفتکشی در جزیره خارک، ۳هفته آتش‌بس جنگ نفتکش‌ها را می‌شکند. ۱۰روز بعد عراق ۴۵هلیکوپتر از دولت ریگان می‌خرد تا در اهداف غیرنظامی استفاده شوند! چند ماه بعد البته البته ایتالیا کیت‌های تبدیل این هلیکوپترها به هلیکوپترهای جنگی را تحویل عراق می‌دهد.

۱۷ ادامه حمایت‌های تسلیحاتی و انسانی از عراق با ارسال کامیون‌های حامل تجهیزات نظامی و مواد شیمیایی از عربستان و تماس‌های مقامات عراقی برای اعزام نیرو از یمن شمالی، مصر، سودان و اردن به عراق. ۱۸روز بعد یعنی ۱۵ذر، روابط دیپلماتیک میان آمریکا و عراق، پس از ۱۷سال وقفه دوباره برقرار شد. اواخر دی‌ماه نیز دولت ریگان وامی به ارزش ۱۲میلیون دلار به رژیم عراق پرداخت.

۱۳۶۴

۲۰ به‌نقل از منابع دیپلماتیک عرب در قطر و بحرین، دبیر کل سازمان ملل سر گرم تهیه یک طرح هشت‌ماده‌ای است. این طرح دربرگیرنده پایان فوری جنگ شهرها، پایان حملات هوایی علیه خطوط کشتیرانی در خلیج فارس، تضمین امنیت پرواز هواپیماهای مسافربری در منطقه، استقرار یک آتش‌بس و برآورد خسارات جنگی در هر ۲کشور و تعیین تدابیری با هدف کشفاندن ۲کشور متخاصم بر سر میز مذاکره است.

۲۲ دکونیار، دبیر کل وقت سازمان ملل متحد، از اظهارنظر درباره دعوت اخیر ایران (مبنی بر اعزام هیئت پزشکی برای بازدید بیماران و مجروحان شیمیایی و مذاکره درباره استفاده عراق از سلاح شیمیایی) خودداری کرد. ۱۲روز بعد، جلسه غیرعلنی شورای امنیت به‌منظور بررسی جنگ ایران و عراق پرگزار شد. این شورا روز بعد در دومین بیانیه خود، استفاده از سلاح شیمیایی علیه نیروهای جمهوری اسلامی ایران را تأیید کرد.

۲۹ ورود سعود الفیصل، وزیر خارجه عربستان، به تهران و ملاقاتش با نخست‌وزیر و آیتا... خامنه‌ای، هاشمی رفسنجانی و ولایتی. ۲هفته بعد منابع آمریکایی اعتراف می‌کنند هواپیماهای آواکس از پایگاه‌های هوایی ظهران در عربستان به پایگاه حبانیه، بزرگ‌ترین پایگاه هوایی عراق، منتقل شده‌اند.

۱۵ مذاکرات ایران و چین و کشور‌های اروپای غربی به‌منظور خرید موشک‌های زمین به زمین، روز قبل در آن سو، اردن، مصر، عراق درباره صدور نفت عراق ازطریق مصر به دریای مدیترانه موافقت کرده بودند.

۱ آناتولی گرمیکو، فرزند آندره گرمیکو (وزیر خارجه شوروی) به لیبی سفر می‌کند تا مقامات لیبیایی را برای تحویل ندادن موشک‌های زمین به زمین اسکا به ایران متقاعد کند. ۱۰روز بعد او در مسکو و در دیدار با کمیته هفتگانه عرب، ایران را به‌طور صریح، مسئول ادامه جنگ باعراق و بحران در منطقه دانست. نتیجه این حرف‌ها اجرای پروژه‌های اقتصادی متعدد، پرداخت وام بلندمدت و فروش سیستم‌های تسلیحاتی جدید به عراق بود.

۲۰ عدم تحویل موشک‌های زمین به هوای کروئال فرانسوی به ایران در پی مخالفت بعضی از کشور‌های عرب. روز بعد قراردادی ۱/۰۸ میلیارد فرانکی برای تحویل هلیکوپترهای سوپر پوما میان فرانسه و عراق امضا شد.

۱۲ تشکیل جلسه شورای امنیت و تصویب قطعنامه ۵۸۲، آن، درباره آتش‌بس فوری و قطع جنگ دریایی و هوایی و زمینی، بازگشت به مرزهای بین‌المللی، مبادله اسرای جنگ، منع استفاده از سلاح‌های شیمیایی، توجه طرفین به میانجیگری، حدود یک ماه پیش روزندگان اسلام‌فاو را تسخیر کرده بودند.

۱۶ هشدار عراق به کشور‌های عربی منطقه خلیج فارس که چنانچه در جنگ تحمیلی از عراق حمایت نکنند بغداد امنیت داخلی آن‌ها را در معرض خطر جدی قرار خواهد داد. فردای این روز، کشور‌های عضو شورای همکاری خلیج فارس در جنگ ایران و عراق اعلام بی‌طرفی می‌کنند.

۲۱ عراق در عرض ۶ماه آینده، ۹روز بعد استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی در جبهه‌های جنگ (منطقه عملیاتی والفجر ۸) توسط رسانه‌های گروهی (غرب و اروپا) اعلام شد. ریگان هم روز قبل، استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی در فاو را محکوم کرده بود.

منبع:اطلس ایران

آتش بارش

نگاهی به روند و اهداف شکل‌گیری گروه توپخانه ۶۱ محرم

جعفر صالحی
مدیر روابط عمومی مرکز حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس سپاه امام رضا(ع)

نیروهای سپاه در جبهه‌های غرب کشور با قبضه‌های ۱۰۵م.م امانتی توپخانه ارتش، کارشان را در پادگان ابوذر شروع کرده بودند. بعد از آن قبضه‌های غنیمتی از عراق که در عملیات‌های فتح المبین و بیت المقدس به دست آمد، دست یگان‌ها را باز گذاشت تا هر یگان واحد توپخانه‌ای را تشکیل دهد.

پس از شروع به کار توپخانه‌ها به‌شکل مذکور، رزمندگانی که با توپخانه آشنا شده بودند به فکر سامان‌دهی یگانی به استعداد گروه یا تیپ توپخانه صحرایی افتادند.

از نیمه دوم سال ۱۳۶۱ بحث جدی شد و نهایتاً در آبان که با ماه محرم هم‌زمان بود، اولین گروه توپخانه سپاه با جمع‌آوری قبضه‌های پراکنده و ادغام گردان‌های موسی‌بن جعفر (ع) و گردان روح... تأسیس شد و به فرماندهی سردار شهید حسن غازی شروع به کار کرد.

سنت نام‌گذاری یگان‌های نظامی (یک شماره و اسم) و هم‌زمانی با ماه محرم سبب شد نام «۶۱ محرم» برای اولین گروه توپخانه سپاه انتخاب شود. این یگان مادر، ابتدا تحت امر پشتیبانی قرارگاه کرلای سپاه و سپس تحت امر عملیاتی قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) قرار گرفت، البته در تاریخ ۲۱شهریور ۱۳۶۲ از ستاد مرکزی توپخانه سپاه منفک و مستقل شد.

هدف اصلی تأسیس این گروه، پشتیبانی آتش بر حجم از یگان‌های رزمی خراسان و سایر یگان‌های سپاه و در بعضی مواقع، ارتش بود؛ هدفی که با حضور رزمندگان آموزش‌دیده دلاور خراسانی و اجرا، هدایت و تطبیق دقیق آتش توسط این گروه در میدان تبر، به‌خوبی

سال ۶۴ که وارد گروه توپخانه ۶۱ محرم شدم، ابتدا برای آموزشی ۲۵روزه به پادگان حمیدیه در نزدیکی اهواز رفتم و پس از آن مهیا شدیم که در عملیات والفجر ۸ در منطقه فاو شرکت کنیم.

در معیت گردان ۲۲ ساجدین کانیوشا عازم شدیم. این عملیات خیلی سنگین بود و حساب ویژه‌ای روی پشتیبانی آتش توپخانه باز کرده بودند. آنجا ۶قبضه ۳۰لول داشتیم

و در دسته‌های آتشبار دوتایی مستقر شده بودیم تا جاده بصره-ام‌القصر را زیر آتش بگیریم. مصطفی تقی‌جراح، فرمانده گروه توپخانه ۶۱ محرم، آتشبارها را طوری مستقر کرده بود که کل جاده پشتیبانی عراق را زیر آتش داشته باشیم؛ با تلافی‌بودن اطراف جاده هم برای عراقی‌ها چاره‌ای جز عبور از همین جاده باقی نمی‌گذاشت.

گراگیري‌ها چنان به‌دقت انجام شده بود که

جنوب زیرنظر مرکز توپخانه سپاه شکل گرفت. والفجر ۴ازجمله عملیات‌هایی بود که این گردان، به‌عنوان یکی از گردان‌های گروه توپخانه ۶۱ محرم، در آن شرکت داشت.

● واگذاری «۶۱ محرم» به نیروهای خراسان گروه توپخانه ۶۱ محرم ابتدا زیرنظر مرکز توپخانه سپاه پاسداران شکل گرفته و نیروهای آن از بین نیروهای تخصصی سراسر کشور انتخاب شده بودند ولی بعدها باتوجه‌به روش سپاه در واگذاری هر یگان رزم به یکی از استان‌های کشور برای تأمین نیروی انسانی و پشتیبانی لجستیکی، گروه توپخانه ۶۱ محرم هم باتوجه‌به خراسانی‌بودن اغلب نیروهایش در شهریور ۱۳۶۳ به نیروهای سپاه چهارم (خراسان) واگذار شد؛ واگذاری‌ای که تا امروز برقرار است و این یگان هم‌اکنون در شهرستان تربت حیدریه استقرار دارد.

● گسترش گروه‌توپخانه ۶۱ محرم در سال ۱۳۶۳ با توجه‌به موفقیت‌های گروه توپخانه

هر وسیله پشتیبانی و دسته‌ای که از بصره خارج می‌شد تا ۱۰کیلومتر بعدش زیر آتش ما می‌آمد و نرسیده به فاو له می‌شد. شرایط روزهای اولیه والفجر ۸ به نحوی بود که ما ۲۰روز مداوم آتش ریختم‌ر روی جاده و عقبه ارتش عراق. شیفیتی شده بودیم تا تداوم آتش قطع نشود. برای اینکه کارها سرعت بگیرد، همراه بچه‌ها در چند دسته کار را پیش می‌بردیم؛ گروهی گلوله‌ها

سعید بولادی
فرمانده اسبق گردان کانیوشا گروه توپخانه ۶۱ محرم

دسته کار را پیش می‌بردیم؛ گروهی گلوله‌ها

یگان ویژه

۶۱ محرم به‌عنوان اولین گروه توپخانه سپاه، فرماندهان تصمیم به گسترش و تجهیز آن گرفتند. ازطرفی دانشکده توپخانه سپاه در اصفهان راه‌اندازی و از طرف دیگر گروه توپخانه ۶۳ خاتم‌الانبیاء(ص) در غرب کشور تشکیل شد؛ همچنین تعدادی از نیروها برای آموزش کانیوشا اعزام شدند. پس از انحلال گردان قدس و تحویل توپ‌های آن به ارتش، گروه ۶۱ محرم گسترش یافت و گردان‌های دیگری به آن افزوده شدند.

در فاصله شهادت حسن غازی در عملیات خیبر به‌عنوان اولین شهید گروه توپخانه ۶۱ محرم که فرماندهی آن را برعهده داشت تا شهادت سردار شهید غلامرضا سمایی، آخرین شهید این گروه که در راه دفاع از حرم آل... در سوریه به شهادت رسید، بیش از ۱۳۰ تن از کادر گروه این توپخانه به فیض شهادت نائل آمده‌اند.

را از کامیون تخلیه می‌کردند، گروهی آن‌ها را باز می‌کردند، گروهی شست‌وشو می‌دادند، گروهی خشک و بارگیری می‌کردند و گروهی هم در لوله آتش جا می‌زدند. این‌طور بود که ما روزانه ۱۰۰۰ گلوله روی جاده می‌ریختم. خودتان حساب کنید چه غوغایی بود آن روزها. همت و دلاوری چنین بچه‌هایی بود که رزمندگان شجاع لشکرها توانستند فاو را بگیرند و پس از آن، چندین ماه زیر آتش عراقی‌ها حفظ کنند.

بهزاد الیاسی

دیدمان گروه‌توپخانه ۶۱ محرم ۱۳۶۷/۱/۱۳ عملیات بیت‌المقدس ۳ دراموت

عباس دلاور

دیدمان گروه توپخانه ۶۱ محرم ۱۳۶۵/۲/۱۹ عملیات تکمیلی والفجر ۸ درجزیره مخون

شهیدحسین محمدرزله

جانشین گردان تقدیر ۱۳۶۵/۱/۱۰ عملیات وکبرایع ۶ دره‌هوراوه‌یزره

مصطفی تقی‌جراح

فرمانده گروه توپخانه ۶۱ محرم ۱۳۶۵/۴/۱۰ عملیات والفجر ۸ در خسروآباد آبادان

حسن غازی

اولین فرمانده گروه توپخانه ۶۱ محرم ۱۳۶۷/۱/۱۱ عملیات خیبردر منطقه طلائیه

وقت خوب تحقیر متجاوز

مروری بر عملیات «والفجر» که با پشتیبانی موثر آتش توپخانه‌های ارتش و سپاه به موفقیت رسید

تصویر اسرار عراقی در عملیات والفجر ۸، عکاس: مجید کریمیان

● **دستاوردهای فتح فاو** در این عملیات ۸۰۰کیلومترمربع از زمین‌های دشمن به دست ایرانیان افتاد و بیش از ۵۰۰۰ نفر از نیروهای آن کشته و زخمی شدند و نزدیک به ۳۰۰۰ نفر هم به اسارت درآمدند. انهدام وسایل و تجهیزات دشمن در این عملیات قابل ملاحظه بود، به‌گونه‌ای که بیش از ۱۰۰۰تانک و نفربر، ۵۰۰خودرو، ۱۵۰قبضه توپ، ۴۵فروند هواپیما، ۱۰فروند هلیکوپتر و ۳۰توپچه دشمن نابود شد.

به‌دنبال تحولات جدید و تغییر توازن به سود ایران، شورای امنیت سازمان ملل، سوم اسفند ۱۳۶۴ به تهیه پیش‌نویس و صدور یک بیانیه مهم اقدام کرد ولی این پیش‌نویس با مخالفت آمریکا و فرانسه روبه‌رو شد. سرانجام پیروزی‌های به‌دست‌آمده در عملیات والفجر ۸ و نیز اقدامات دیپلماتیک جمهوری اسلامی ایران منجر به آن شد که شورای امنیت در پیش‌نویس اولیه قطعنامه بعدی، گامی به‌سوی خواست‌های بحق ایران بردارد.